TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2014. gada 8. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — Vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi — Savienības tiesību īstenošana — Savienības tiesību piemērojamība — Neesamība — Tiesas kompetences neesamība

Lieta C-483/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Grondwettelijk Hof* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 18. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 29. oktobrī, tiesvedībā

Pelckmans Turnhout NV

pret

Walter Van Gastel Balen NV,

Walter Van Gastel NV,

Walter Van Gastel Lifestyle NV,

Walter Van Gastel Schoten NV,

piedaloties

Ministerraad.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši A. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Bergere [*M. Berger*], S. Rodēns [*S. Rodin*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Pelckmans Turnhout NV* vārdā – *G. Philipsen, advocaat,*

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

— *Walter Van Gastel Balen NV*, *Walter Van Gastel NV*, *Walter Van Gastel Lifestyle NV* un *Walter Van Gastel Schoten NV* vārdā – *P. Wytinck*, *P. Verstraeten* un *D. Dobson*, *advocaten*,

— Beļģijas valdības vārdā – *T. Materne* un *J.-C. Halleux*, pārstāvji, kuriem palīdz *J.-F. De Bock* un *V. De Schepper*, *advocaten*,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Roels* un *E. White*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Prejudiciālie jautājumi ir par to, kā interpretēt LES 6. panta 3. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 20. un 21. pantu, aplūkojot tos kopsakarā ar tās 15. un 16. pantu, kā arī LESD 34.–36., 56. un 57. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Pelckmans Turnhout NV* (turpmāk tekstā – "*Pelckmans*") un *Walter Van Gastel Balen NV*, *Walter Van Gastel NV*, *Walter Van Gastel Lifestyle NV* un *Walter Van Gastel Schoten NV*; visas šīs sabiedrības darbojas dārzkopības jomā.

Atbilstošās Beļģijas tiesību normas

3 2006. gada 10. novembra likuma par tirdzniecībā, amatniecībā un pakalpojumu sniegšanā piemērojamiem darba laikiem (*Belgisch Staatsblad*, 2006. gada 19. decembris, 72879. lpp., turpmāk tekstā – "*LHO*") 8. pants ir izteikts šādi:

"Patērētāju piekļuve tirdzniecības vietām, preču vai pakalpojumu tieša pārdošana patērētājiem un piegāde uz mājām ir aizliegta nepārtrauktā divdesmit četru stundu laikposmā, kurš sākas svētdien plkst. 5.00 vai 13.00 un beidzas tajā pašā laikā nākamajā dienā."

4 *LHO* 9. pantā ir paredzēts:

"Katrs tirgotājs vai pakalpojumu sniedzējs drīkst izvēlēties citu iknedēļas slēgšanas dienu nevis to, kas ir norādīta 8. pantā, kura sākas izvēlētās dienas plkst. 5.00 vai 13.00 un beidzas tajā pašā laikā nākamajā dienā."

5 *LHO* 13. pantā ir noteikts:

"Tirgotājs vai pakalpojumu sniedzējs, kurš izvēlas citu iknedēļas slēgšanas dienu, nevis to, kas ir norādīta 8. pantā, skaidri un redzami norāda [veikala] ārpusē slēgšanas dienu un tās sākumu."

6 *LHO* 14. pants ir izteikts šādi:

"Tirgotāji un pakalpojumu sniedzēji, kuri ir izvēlējušies citu iknedēļas slēgšanas dienu, nevis svētdienu, var atkāpties no 8. pantā paredzētā pienākuma, lai nodrošinātu savas profesionālās jomas pakalpojumus svētdienā."

7 *LHO* 16. pantā ir paredzēts:

"§1. 6. un 8. pantā noteiktais aizliegums nav piemērojams:

a) pārdošanai, kas tiek veikta cita patērētāja, kurš nav pircējs, mājās, ar nosacījumu, ka pārdošana notiek mājokļa apdzīvotā daļā, kura kalpo tikai privātām vajadzībām;

b) pārdošanai, kas pēc patērētāja uzaicinājuma tiek veikta mājās, turklāt patērētājs ir iepriekš tieši lūdzis nodrošināt pārdevēja vizīti, lai vienotos par preces vai pakalpojuma pirkšanu;

c) pārdošanai un pakalpojumu sniegšanai sabiedriskā transporta uzņēmumu atrašanās vietās un *NMBS* holdinga vai tā filiāļu tieši vai netieši pārvaldītajās stacijās, tāpat arī visā nekustamā īpašuma kompleksā, kur atrodas šīs stacijas;

d) pārdošanai un pakalpojumu sniegšanai lidostās un ostu atvērtajās teritorijās, kas tiek izmantotas starptautiskajai ceļotāju satiksmei;

e) pakalpojumu sniegšanai, kas tiek veikta steidzamas nepieciešamības gadījumā;

f) pārdošanai degvielas uzpildes stacijās vai tirdzniecības vietās, kuras atrodas automaģistrāļu teritorijā, attiecībā uz vispārējo pārtikas un mājsaimniecības preču sortimentu, izņemot destilētos alkoholiskos dzērienus un raudzētus dzērienus ar alkohola saturu vairāk par 6 %, ar nosacījumu, ka neto pārdošanas platība nepārsniedz 250 m^2.

Patērētāja izteikta piekrišana pārdevēja telefoniski piedāvātajam apmeklējumam nav uzskatāma par uzaicinājumu b) punkta izpratnē.

§2. Aizliegums tāpat nav piemērojams tirdzniecības vietām, kuru pamatdarbību veido vienas no šādām preču grupām pārdošana:

a) avīzes, žurnāli, tabaka un smēķēšanas piederumi, telefona kartes un valsts loterijas preces;

b) audiovizuālu darbu un videospēļu nesēji, kā arī to izīrēšana;

c) transportlīdzekļu degviela un eļļa;

d) saldējums atsevišķās porcijās;

e) tirdzniecības vietās pagatavotā pārtika, kas tajās netiek patērēta.

Par pamatdarbību runa ir tad, ja preču grupas, kas veido pamatdarbību, pārdošana veido vismaz 50 % no gada apgrozījuma. [..]"

8 *LHO* 17. panta 1. punktā ir noteikts:

"6. panta a) un b) punktā un 8. pantā noteiktais aizliegums nav piemērojams peldvietām un pašvaldībām vai pašvaldību [teritoriju] daļām, kuras ir atzītas par tūrisma centriem."

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

9 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka atbildētājas pamatlietā savus dārzkopības centrus atver sabiedrībai septiņas dienas nedēļā. Ņemot vērā to, ka šī prakse ir pretrunā *LHO* 8. un nākamajiem pantiem, *Pelckmans* lūdza *Rechtbank van koophandel te Antwerpen* (Antverpenes komerctiesa) izdot rīkojumu par šādas prakses izbeigšanu un likt šīm atbildētājām ievērot nedēļas atpūtas dienas.

10 Šajā tiesā atbildētājas pamatlietā apstrīdēja *Pelckmans* prasību, norādot, ka *LHO* ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvai 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (turpmāk tekstā-"Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 22. lpp.), kā arī Konstitūcijas 10. un 11. pantam.

11 Pirms lemt par lietas būtību, *Rechtbank van koophandel te Antwerpen* ar 2011. gada 27. oktobra nolēmumu uzdeva, pirmkārt, divus prejudiciālus jautājumus Tiesai par to, kā interpretēt attiecīgi Negodīgas komercprakses direktīvu, kā arī LESD 34., 35., 49. un 56. pantu, un, otrkārt, vienu prejudiciālu jautājumu *Grondwettelijk Hof*.

12 Ar savu rīkojumu *Pelckmans Turnhout* (C-559/11, EU:C:2012:615) Tiesa atbildēja uz pirmo prejudiciālo jautājumu un uz otrā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu, ka "[Negodīgas komercprakses] direktīva [..] ir jāinterpretē tādējādi, ka to nepiemēro tādiem valsts tiesību aktiem kā pamatlietā, kas nekalpo mērķiem aizsargāt patērētājus". Kas attiecas uz otrā jautājuma otro daļu, Tiesa to uzskatīja par acīmredzami nepieņemamu tādēļ, ka [*Rechtbank van koophandel te Antwerpen*] nebija pietiekami izskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ lūgtā LESD normu interpretācija tai šķiet nepieciešama pamatlietas atrisināšanai, un netika sniegusi paskaidrojumus par saikni, ko tā konstatējusi starp šīm normām un šajā tiesvedībā piemērojamo valsts tiesisko regulējumu.

13 Savukārt *Grondwettelijk Hof*, kurai tika uzdots prejudiciālais jautājums par konstitucionalitāti, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai [LES] 6. panta 3. punktā un [..] Hartas 20. un 21. pantā, aplūkojot kopsakarā ar šīs Hartas 15. un 16. pantu un [LESD 34.–36., 56. un 57. pantu], nostiprinātais vienlīdzības princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds regulējums kā tas, kas ir paredzēts [*LHO*] 8., 9., 16. un 17. pantā, jo tajos paredzētais pienākums ievērot iknedēļas slēgšanas dienu:

— netiek piemērots nedz tirgotājiem, kas darbojas dzelzceļa stacijās vai sabiedriskā transporta uzņēmumu atrašanās vietās, nedz pārdošanai, kas tiek veikta lidostās un ostu atvērtajās teritorijās, kuras tiek izmantotas starptautiskajai ceļotāju satiksmei, nedz arī pārdošanai degvielas uzpildes stacijās vai tirdzniecības vietās, kuras atrodas automaģistrāļu teritorijā, bet tiek piemērots tirgotājiem, kas darbojas citās vietās;

— netiek piemērots nedz tirgotājiem, kas pārdod tādas preces kā avīzes, žurnāli, tabakas izstrādājumi un smēķēšanas piederumi, telefona kartes un valsts loterijas preces, audiovizuālu darbu un videospēļu nesēji un saldējums porcijās, bet tiek piemērots tirgotājiem, kas piedāvā citas preces;

— ir piemērojams tikai mazumtirdzniecībai, tas ir, uzņēmumiem, kas veic pārdošanu patērētājiem, bet netiek piemērots cita veida tirgotājiem;

— vismaz attiecībā uz tirgotājiem, kas savu darbību veic, izmantojot fizisku pārdošanas punktu ar tiešu kontaktu ar patērētāju, rada ievērojami lielāku ierobežojumu nekā tirgotājiem, kuri savu darbību veic, izmantojot interneta veikalu vai attiecīgi citas tālpārdošanas formas?"

Par Tiesas kompetenci

14 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Hartas 20. un 21. pantā, aplūkojot kopsakarā ar tās 15. un 16. pantu un LESD 34.–36., 56. un 57. pantu, nostiprinātais vienlīdzības princips un nediskriminācijas princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums kā *LHO*, kurā ar dažiem izņēmumiem ir paredzēts aizliegums tirgotājiem atvērt savus veikalus septiņas dienas nedēļā, nosakot viņiem iknedēļas slēgšanas dienu.

15 Vācijas valdība un Eiropas Komisija norāda uz Tiesas kompetences neesamību atbildēt uz šo jautājumu, jo iesniedzējtiesas nolēmumā nav neviena atbilstīga fakta, lai uzskatītu, ka pamatlietas priekšmetam ir saikne ar Savienības tiesībām.

16 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstīgi Tiesas Reglamenta 94. panta c) punktam lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamiem valsts tiesību aktiem. Šim izklāstam tāpat kā šī reglamenta 94. panta a) punktā prasītajam faktu, kuriem ir nozīme, kopsavilkumam ir jāļauj Tiesai papildus lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamībai pārbaudīt savu kompetenci atbildēt uz uzdoto jautājumu.

17 Ir arī jāatgādina, ka Hartas piemērojamība attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus (spriedums *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 17. punkts).

18 Ar šo normu tādējādi ir apstiprināta Tiesas pastāvīgā judikatūra, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras reglamentētas Savienības tiesībās, taču ne ārpus šādām situācijām (skat. spriedumu *Åkerberg Fransson*, EU:C:2013:105, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Šādu Savienības pamattiesību piemērojamības definīciju turklāt apstiprina Hartas 51. panta paskaidrojumi, kuri saskaņā ar LES 6. panta 1. punkta trešo daļu un Hartas 52. panta 7. punktu ir jāņem vērā to interpretācijai. Atbilstoši šiem paskaidrojumiem "prasība ievērot Savienības noteiktās pamattiesības ir saistoša dalībvalstīm tikai tad, ja tās darbojas Savienības tiesību aktu jomā" (spriedums *Åkerberg Fransson*, EU:C:2013:105, 20. punkts).

20 No tā izriet, ka, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tad Tiesas kompetencē nav tās izskatīšana un attiecīgi norādītās Hartas normas pašas par sevi nevar būt šīs kompetences pamatā (šajā ziņā skat. rīkojumu *Currà* u.c., C-466/11, EU:C:2012:465, 26. punkts, kā arī spriedumu *Åkerberg Fransson*, EU:C:2013:105, 22. punkts).

21 Šie apsvērumi atbilst tiem, kas ir LES 6. panta 1. punkta pamatā, atbilstoši kuram Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos. Tāpat saskaņā ar Hartas 51. panta 2. punktu ar to netiek paplašināta Savienības tiesību piemērošanas joma, paplašinot Savienības kompetenci, un Savienībai netiek nedz noteikta kāda jauna kompetence vai uzdevumi, nedz grozīta kompetence un uzdevumi, kas ir noteikti Līgumos (skat. spriedumus *McB.*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, 51. punkts; *Dereci* u.c., C-256/11, EU:C:2011:734, 71. punkts, kā arī spriedumu *Åkerberg Fransson,* EU:C:2013:105, 23. punkts).

22 Iesniedzējtiesas nolēmumā neviens konkrēts fakts neļauj uzskatīt, ka tiesiskā situācija, par kuru ir pamatlieta, ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

23 Šis lēmums tāpat kā Tiesai iesniegtie rakstveida apsvērumi nekādi nepierāda, ka šim strīdam ir saikne ar jebkādu iesniedzējtiesas norādītajās Līguma normās paredzētu situāciju.

24 Katrā ziņā attiecībā uz LESD 34.–36. panta piemērošanu preču brīvas aprites jomā, uz ko norāda šī tiesa, ir jāatgādina, ka Tiesa jau vairākkārt ir nospriedusi, ka šīs normas nav piemērojamas valsts tiesiskajam regulējumam par veikalu slēgšanu, kas ir piemērojams visiem attiecīgajiem tirgus dalībniekiem, kuri veic darbību valsts teritorijā, un kas tiesiski un faktiski vienādi ietekmē valsts preču un citu dalībvalstu izcelsmes preču tirdzniecību (skat. it īpaši spriedumu *Punto Casa* un *PPV*, C-69/93 un C-258/93, EU:C:1994:226, 15. punkts, kā arī spriedumu *Semeraro Casa Uno* u.c., C-418/93 līdz C-421/93, C-460/93 līdz C-462/93, C-464/93, C-9/94 līdz C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 un C-332/94, EU:C:1996:242, 28. punkts).

25 Tāpat attiecībā uz LESD 56. un 57. pantu pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā, uz kuriem arī ir norādījusi iesniedzējtiesa, ir tikai jākonstatē, ka attiecīgais tiesiskais regulējums ir piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem, kuri veic darbību valsts teritorijā, ka turklāt tā mērķis nav regulēt kārtību, kādā attiecīgie uzņēmumi sniedz pakalpojumus, un ka, visbeidzot, ierobežojošā iedarbība, ko tas varētu radīt pakalpojumu sniegšanas brīvībai, ir ārkārtīgi nejauša un ļoti netieša, lai tajā noteikto pienākumu varētu uzskatīt par tādu, kas varētu būt šķērslis šai brīvībai (pēc analoģijas skat. spriedumu *Semeraro Casa Uno* u.c., EU:C:1996:242, 32. punkts).

26 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka Tiesas kompetence interpretēt iesniedzējtiesas norādītās Hartas normas nav pierādīta.

27 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka Tiesai nav kompetences atbildēt uz *Grondwettelijk Hof* uzdoto jautājumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

28 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Tiesai nav kompetences atbildēt uz jautājumu, ko *Grondwettelijk Hof* (Beļģija) ir uzdevusi prejudiciālā kārtībā.

[Paraksti]